

ZARZĄDZENIE REKTORA ZACHODNIOPOMORSKIEJ SZKOŁY BIZNESU W SZCZECINIE	2/2023	03.02.2023 r.
W sprawie: procedury dyplomowej dla studiów pierwszego i drugiego stopnia na Wydziale w Szczecinie oraz Wydziałach zamiejscowych		

**I. PROCEDURA DYPLOMOWA DLA STUDIÓW PIERWSZEGO STOPNIA NA KIERUNKACH:
EKONOMIA, ZARZĄDZANIE**

1. **FORMA:** Procedura dyplomowa dla studiów pierwszego stopnia na kierunkach: ekonomia, zarządzanie, obejmuje egzamin dyplomowy oraz pracę dyplomową - tzw. projekt dyplomowy. Egzamin dyplomowy przeprowadza Komisja Egzaminów Dyplomowych.
2. **KOMISJA:** W skład Komisji Egzaminów Dyplomowych wchodzi:
 - Dziekan, Prodziekan lub Rektor lub wskazany samodzielny pracownik naukowy, jako przewodniczący Komisji,
 - Promotor projektu dyplomowego,
 - oraz Recenzent projektu dyplomowego.

Promotorem i/lub Recenzentem projektu dyplomowego może być osoba z tytułem lub stopniem naukowym co najmniej doktora, bądź osoba nieposiadająca stopnia naukowego doktora, ale posiadająca rozbudowane doświadczenie praktyczne w specjalności, w ramach której student realizuje swój projekt dyplomowy.
3. **PRZEBIEG EGZAMINU:** Student przedstawia prezentację wyników badawczych projektu dyplomowego oraz odpowiada na pytania, według następującej struktury:
 - pytanie 1 – zagadnienia kierunkowe
 - pytanie 2 – zagadnienia specjalnościowe
 - pytanie 3 – prezentacja projektu dyplomowego (np. w Power Point) i dodatkowo, pytanie dotyczące problematyki podjętej w projekcie dyplomowym sformułowane przez Recenzenta.
4. **PYTANIA EGZAMINACYJNE:** Podstawą dla dwóch pierwszych pytań są listy zagadnień i obszarów problemowych, opracowanych przez wyznaczony przez Dziekana zespół wiodących pracowników kierunku, (łącznie minimum 40 pozycji). Obie listy są udostępniane studentom przystępującym do egzaminu dyplomowego na stronie internetowej Uczelni. Pytanie dotyczące problematyki objętej w projekcie dyplomowym przygotowuje Recenzent pracy.
5. **RECENZJE projektu dyplomowego** (Promotora i Recenzenta) są jawne, i udostępniane studentom przed egzaminem dyplomowym. Wzór formularza recenzji stanowi załącznik nr 1 do niniejszej procedury.
6. **WYBÓR TEMATU projektu dyplomowego**
 - a. Projekt dyplomowy wykonywany jest przez studenta indywidualnie lub zespołowo.
 - b. Temat pracy musi być zgodny z efektami uczenia się dla kierunku studiów i wybranej przez studenta specjalności.

- c. Tematy prac mogą być proponowane przez:
 - i. nauczycieli akademickich wydziału posiadających przynajmniej stopień doktora, lub innych specjalistów wskazanych przez dziekana,
 - ii. zainteresowanych studentów,
 - iii. jednostki zewnętrzne, w tym firmy, stowarzyszenia, urzędy i instytucje.
- d. Nauczyciele akademicy powołani na funkcje promotora dostarczają do Dziekana / aktualizują tzw. Profil Promotora (proponowane obszary tematyczne projektów dyplomowych) nie później niż do 15 lipca danego roku.
- e. Dziekan w porozumieniu z liderami specjalności/zespołem ds. jakości kształcenia weryfikuje poprawność i adekwatność Profili promotorskich.
- f. Student ma możliwość zmiany tematu pracy oraz wyboru innego promotora, za zgodą Dziekana do dnia rozpoczęcia Modułu dyplomowego (2).

7. PROJEKT DYPLOMOWY jako praca dyplomowa na studiach pierwszego stopnia:

<p>Forma</p>	<p>Projekt dyplomowy powinien charakteryzować się pragmatycznym podejściem do rozwiązania konkretnego problemu. Może mieć charakter projektu analitycznego (badawczego) lub wdrożeniowego (projektowego). Pożądane jest wykazanie użyteczności projektu dla konkretnego odbiorcy (grupy odbiorców).</p> <p>Projekt dyplomowy musi obowiązkowo obejmować komponent badań własnych studenta. Przedmiot i zakres badań powinien być zdefiniowany przez studenta i zaakceptowany przez Promotora.</p>
<p>Pożądana struktura projektu dyplomowego</p>	<p>Projekt dyplomowy powinien odzwierciedlać przebieg procesu badawczego lub projektowego. Powinien zawierać następujące komponenty:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1/ zdefiniowanie problemu i celu badawczego, 2/ krótka analiza aktualnej literatury przedmiotu (min. 10 pozycji bibliograficznych; analiza obejmuje 10-15% tekstu projektu), 3/ postawienie ewentualnych tez lub pytań badawczych, 4/ opis metodyki badawczej, 5/ opis grupy badawczej (lub przedmiotu / podmiotu badań), 6/ prezentacja wyników badań, 7/ przetworzenie wyników pierwotnych lub wtórnych 8/ proces wnioskowania 9/ rekomendacje i zalecenia.
<p>Forma prezentacji projektu</p>	<p>Praca pisemna indywidualna o objętości ok. 25-50 stron (1800 znaków na stronę) wraz z 1 –stronicowym streszczeniem w języku angielskim; obligatoryjnie należy złożyć 1 egzemplarz w wersji papierowej, wydrukowany dwustronnie w miękkiej oprawie oraz wersję elektroniczną na CD lub pendrive plik zapisany jako PDF o pojemności nie większej niż 15 MB (w przypadku większej pojemności pracy, należy tekst rozdzielić na maks. 4 pliki po maks. 15 MB). Praca powinna być złożona do dziekanatu na co najmniej 21 dni przed wyznaczonym terminem egzaminu dyplomowego.</p> <p>Pożądana jest również prezentacja (np. Power Point) do przedstawienia w pierwszej części egzaminu dyplomowego (max 10 minut).</p>

<p>Wymogi metodyczne</p>	<p>Projekt powinien udowodnić praktyczne umiejętności studenta przeprowadzenia badań pierwotnych lub wtórnych, albo programowania działalności (projekty wdrożeniowe, projekty biznesowe).</p> <p><u>W przypadku badań pierwotnych</u>, student musi wykazać się umiejętnością przeprowadzenia procesu analitycznego, tj. skonstruowania narzędzi badawczych, wyboru grupy badawczej, metody przetworzenia danych pierwotnych, procesu wnioskowania.</p> <p><u>W przypadku badań wtórnych</u>, student powinien wykazać się umiejętnością: dotarcia do różnych źródeł informacji i danych, wyselekcjonowania wiarygodnych i adekwatnych danych, uporządkowania i przetworzenia danych w odpowiednich przekrojach, przeprowadzenia procesu wnioskowania.</p> <p><u>W przypadku projektów wdrożeniowych</u>, student powinien wykazać się umiejętnością programowania i planowania działalności (przedsięwzięć) w odniesieniu do konkretnego podmiotu, zgodnie ze sztuką zarządzania w danej dziedzinie.</p>
<p>Weryfikacja</p>	<p>Projekt jest oceniany przez Promotora i przez Recenzenta oraz jest prezentowany podczas egzaminu dyplomowego (max. 10 minutowa prezentacja).</p> <p>Na mocy art. 76. Ust. 4 Ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce z dnia 20 lipca 2018 r. z późn. zm., praca zostaje poddana weryfikacji w systemie JEDNOLITY SYSTEM ANTYPLAGIATOWY. Pozytywny wynik weryfikacji, której zasady są określone w procedurze antyplagiatowej przyjętej w ZPSB, jest warunkiem dopuszczenia studenta do egzaminu dyplomowego.</p> <p>Na mocy Art. 347 Ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce z dnia 20 lipca 2018 r. z późn. zm., obroniona praca dyplomowa zostaje umieszczona w ogólnopolskim repozytorium pisemnych prac dyplomowych.</p>
<p>Rola promotora</p>	<p>Promotor uczestniczy w procesie zdefiniowania problemu badawczego oraz pełni funkcje wspomagające w procesie doboru metod badawczych, narzędzi i instrumentów projektowych. Wskazane jest prowadzenie przez promotorów warsztatów analitycznych w zakresie poszukiwania źródeł danych i informacji oraz projektowania narzędzi badawczych i metod przetwarzania danych.</p>
<p>Projekty zespołowe</p>	<p>Projekt dyplomowy może być opracowany przez zespół studentów (maks. 3 osoby), jeżeli podjęta problematyka ma charakter złożony. W takim przypadku autorzy są zobowiązani do dokładnej specyfikacji części wspólnych i indywidualnych pozwalającej na ustalenie stopnia i proporcji wkładu pracy.</p> <p>W przypadku zespołowych projektów dyplomowych, objętość pracy pisemnej powinna wynosić ok. 60-70 stron w przypadku zespołów 2-osobowych oraz 80-100 stron w przypadku zespołów 3-osobowych.</p>

.....
miejsowość, dnia r.

Wydział

Pan/i dr

.....
Uprzejmie proszę o ocenę załączonego projektu dyplomowego studenta:

Imię i nazwisko: nr albumu

Tytuł projektu:

Egzamin dyplomowy przewiduje się w dniu:

Promotor:

RECENZJA PROJEKTU DYPLOMOWEGO

I. OCENA KONCEPCJI PROJEKTU (każdy element oceniamy w skali od 0 do 5 pkt)

		Ocena w pkt.
1.	Sformułowanie celu/-ów projektu	
2.	Sformułowanie problemu i pytań badawczych	
3.	Układ i struktura projektu	
4.	Trafność doboru metod i narzędzi badawczych	
5.	Aktualność pracy i istotność podjętego tematu	
<i>Łącznie max. 25 pkt.</i>		

II. OCENA ŹRÓDEŁ INFORMACJI (każdy element oceniamy w skali od 0 do 5 pkt)

		Ocena w pkt.
1.	Dobór literatury (odpowiednia ilość, adekwatność do podjętego tematu)	
2.	Zakres wykorzystania danych empirycznych	
3.	Przebieg/organizacja procesu badań własnych	
4.	Warsztat analityczny i umiejętności metodyczne	
<i>Łącznie max. 20 pkt.</i>		

III. MERYTORYCZNA OCENA PROJEKTU (każdy element oceniamy skali od 0 do 5 pkt)

		Ocena w pkt.
1.	Zgodność treści z tematem i celem projektu	
2.	Prezentacja wyników badań	
3.	Umiejętność formułowania wniosków	
4.	Umiejętność formułowania rekomendacji i zaleceń	
5.	Rozwiązanie sformułowanego problemu badawczego i/lub weryfikacja hipotez badawczych	
6.	Stopień realizacji zakładanego/-ych celu/-ów projektu	
7.	Walory praktyczne, możliwość implementacji	
8.	Kompletność projektu	
<i>Łącznie max. 40 pkt.</i>		

IV. OCENA REDAKCJI PRACY (każdy element oceniamy w skali od 0 do 5 pkt)

		Ocena w pkt.
1.	Poprawność językowa i technika pisania (analiza stylu wypowiedzi, zrozumiałość, ścisłość, dokładność, przejrzystość, poprawność argumentowania)	
2.	Redakcja przypisów i odsyłaczy, spisy treści	
3.	Poprawność edycji, składu tekstu i graficznej prezentacji danych itp.	
<i>Łącznie max. 15 pkt.</i>		

Suma punktów I - IV:

V. UZASADNIENIE I INNE UWAGI OCENIAJĄCE PROJEKT (pole obowiązkowe)

VI. OCENA KOŃCOWA (bdb, db pl, db, dst pl, dst, nd)

Legenda:

91-100	bdb
81-90	db pl
71-80	db
61-70	dst pl
51-60	dst
0-50	nd

miejsowość,.....

.....

Podpis

Promotora/Recenzenta.....

.....

II. PROCEDURA DYPLOMOWA DLA STUDIÓW DRUGIEGO STOPNIA NA KIERUNKU ZARZĄDZANIE I POLITYKA SPOŁECZNA

1. **FORMA:** Procedura dyplomowa dla studiów drugiego stopnia na kierunku zarządzanie obejmuje pracę magisterską oraz egzamin dyplomowy (magisterski). Egzamin (tzw. obronę pracy magisterskiej) przeprowadza Komisja Egzaminów Dyplomowych.
2. **KOMISJA:** W skład Komisji Egzaminów Dyplomowych wchodzi:
 - Dziekan, Prodzikan lub Rektor lub wskazany samodzielny pracownik naukowy, jako przewodniczący Komisji,
 - Promotor pracy magisterskiej
 - oraz Recenzent pracy magisterskiej.

Promotorem pracy magisterskiej może być osoba ze stopniem naukowym co najmniej doktora. Recenzentem pracy magisterskiej, w wyjątkowych przypadkach, może być osoba nieposiadająca stopnia naukowego doktora, ale posiadająca rozbudowane doświadczenie praktyczne w specjalności, w ramach której student realizuje pracę magisterską.

1. **PRZEBIEG EGZAMINU DYPLOMOWEGO:** Student odpowiada na 3 pytania, według następującej struktury:
 - pytanie 1 – zagadnienia kierunkowe
 - pytanie 2 – zagadnienia specjalnościowe
 - pytanie 3 – prezentacja pracy magisterskiej – motywy podjęcia tematu, problem badawczy, hipotezy, wnioski (prezentacja np. w Power Point; max czas trwania prezentacji: 10 minut) oraz odpowiedź na pytanie Recenzenta dotyczące problematyki podjętej w pracy.
4. **PYTANIA EGZAMINACYJNE:** Podstawą dla dwóch pierwszych pytań są listy zagadnień i obszarów problemowych, opracowanych przez wyznaczony przez Dziekana zespół wiodących pracowników kierunku, (łącznie minimum 50 pozycji). Listy zagadnień są udostępniane studentom przystępującym do egzaminu dyplomowego na stronie internetowej Uczelni. Pytanie dotyczące problematyki podjętej w pracy magisterskiej przygotowuje Recenzent pracy.
5. **RECENZJE pracy magisterskiej** (Promotora i Recenzenta) są jawne, i udostępniane studentom przed egzaminem dyplomowym. Wzór formularza recenzji stanowi załącznik nr 2 do niniejszej procedury.
6. **WYBÓR TEMATU pracy magisterskiej:**
 - a. Praca magisterska wykonywana jest przez studenta indywidualnie lub zespołowo.
 - b. Temat pracy musi być zgodny z efektami uczenia się dla kierunku studiów i wybranej przez studenta specjalności .
 - c. Tematy prac mogą być proponowane przez:
 - i. nauczycieli akademickich wydziału posiadających przynajmniej stopień doktora, lub innych specjalistów wskazanych przez Dziekana,
 - ii. zainteresowanych studentów,
 - iii. jednostki zewnętrzne, w tym firmy, stowarzyszenia, urzędy i instytucje.

- d. Nauczyciele akademicy powołani na funkcje promotora dostarczają do Dziekana / aktualizują tzw. Profil Promotora (proponowane obszary tematyczne prac magisterskich) nie później niż do 15 lipca danego roku.
- e. Dziekan w porozumieniu z liderami specjalności/zespołem ds. jakości kształcenia weryfikuje poprawność i adekwatność Profili promotorskich.
- f. Student ma możliwość zmiany tematu pracy oraz wyboru innego promotora, za zgodą Dziekana do dnia rozpoczęcia Modułu dyplomowego (2).

7. PRACA MAGISTERSKA jako forma pracy dyplomowej na studiach drugiego stopnia:

<p>Forma</p>	<p>Praca magisterska jest pracą samodzielną, tworzoną pod kierunkiem i nadzorem Promotora (opiekuna naukowego). Istotą pracy magisterskiej jest powiązanie jej tematu z kierunkiem i specjalnością kształcenia.</p> <p>W pracy magisterskiej autor musi wykazać się umiejętnością samodzielnego przeprowadzenia określonego procesu intelektualnego, opartego na znajomości literatury przedmiotu i własnym wysiłku twórczym. W nawiązaniu do profilu praktycznego kształcenia – praca magisterska powinna zawierać komponent praktyczny (np. implikacje dla praktyki).</p> <p>Praca magisterska może mieć charakter:</p> <ul style="list-style-type: none"> • systematyzujący - w zakresie przedstawiania poglądów ekonomicznych lub działania podmiotów gospodarczych, • badawczy - wykrywając nowe zależności, nowe aspekty zjawisk ekonomicznych, • projektu - odnośnie proponowania nowych rozwiązań praktycznych, • studium o charakterze teoretycznym, przy czym w takim przypadku należy uwzględnić wybrane aspekty praktyczne np. w formie rekomendacji – ze wskazaniem implikacji dla praktyki.
<p>Pożądana struktura</p>	<p>Praca magisterska powinna zawierać:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1/ wyraźne określenie problemu teoretycznego lub empirycznego, 2/ hipotezę badawczą i cel badawczy oraz pytania badawcze 3/ jego pogłębioną analizę, 4/ zastosowanie określonej metody badawczej, 5/ wykorzystanie odpowiednich narzędzi analitycznych, 6/ sformułowanie wniosków na podstawie przeprowadzonej analizy, 67 odniesienia do dostępnej, aktualnej literatury przedmiotu (ok. 30-35 pozycji bibliograficznych).
<p>Forma prezentacji pracy</p>	<p>Praca pisemna indywidualna o objętości ok. 60-150 stron (1800 znaków na stronie) wraz z 1 –stronicowym streszczeniem w języku angielskim; obligatoryjnie należy złożyć 1 egzemplarz w wersji papierowej, wydrukowany dwustronnie w miękkiej oprawie oraz wersję elektroniczną na CD lub pendrive - plik zapisany jako PDF o pojemności nie większej niż 15 MB (w przypadku większej pojemności pracy, należy tekst rozdzielić na maks. 4 pliki po maks. 15 MB). Praca powinna być złożona do dziekanatu na co najmniej 21 dni przed wyznaczonym terminem egzaminu dyplomowego.</p>

	Pożądana jest również prezentacja (np. Power Point) do przedstawienia w pierwszej części egzaminu dyplomowego (max 10 minut).
Wymogi metodyczne	<p>Przygotowanie pracy magisterskiej powinno ukształtować umiejętności:</p> <ul style="list-style-type: none"> • oceny dorobku teoretycznego w danej dyscyplinie, w szczególności w przypadku prac teoretycznych, • samodzielnego poszukiwania materiałów źródłowych w istniejących opracowaniach naukowych, • diagnozowania i oceny problemu w badanym podmiocie gospodarczym lub instytucji, z wykorzystaniem narzędzi badań pierwotnych, • zaprojektowania nowych rozwiązań lub modyfikacji istniejących, • stosowania warsztatu badawczego, a w szczególności stosowania metod pracy naukowej, • identyfikacji i analizowania obserwowanych zjawisk ekonomicznych, zwłaszcza tych, z którymi absolwent będzie miał do czynienia w praktyce, • dostrzegania prawidłowości występujących w obrębie tych zjawisk, • wyciągania właściwych wniosków, • czynnego posługiwania się nabytą w czasie studiów wiedzą i wykorzystania jej w zastosowaniu do praktyki lub do wnioskowania teoretycznego, • osadzenia problemu w literaturze, • prowadzenia logicznego toku wywodów, • posługiwania się jasnym i precyzyjnym językiem.
Weryfikacja	<p>Praca magisterska jest oceniana przez Promotora i przez Recenzenta oraz jest prezentowana podczas egzaminu dyplomowego (max. 10 minutowa prezentacja).</p> <p>Na mocy art. 76. Ust. 4 Ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce z dnia 20 lipca 2018 r. z późn. zm., praca zostaje poddana weryfikacji w systemie JEDNOLITY SYSTEM ANTYPLAGIATOWY. Pozytywny wynik weryfikacji, której zasady są określone w procedurze antyplagiatowej przyjętej w ZPSB, jest warunkiem dopuszczenia studenta do egzaminu dyplomowego.</p> <p>Na mocy Art. 347 Ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce z dnia 20 lipca 2018 r. z późn. zm., obroniona praca dyplomowa zostaje umieszczona w ogólnopolskim repozytorium pisemnych prac dyplomowych.</p>
Rola promotora	Promotor uczestniczy w procesie zdefiniowania problemu badawczego oraz pełni funkcje wspomagające w procesie doboru metod badawczych. Wskazane jest prowadzenie przez promotorów warsztatów analitycznych w zakresie poszukiwania źródeł danych i informacji oraz projektowania narzędzi badawczych i metod przetwarzania danych.
Obowiązuje od: 3 lutego 2023 r.	
Obowiązuje do: odwołania	

Uwagi: niniejsze zarządzenie znosi Zarządzenie Rektora nr 13/2019

Podpis:

REKTOR
Zachodniopomorskiej Szkoły Biznesu
dr Justyna Osuch-Malicki, prof. ZPSB

miejsowość, dnia

Wydział

Pan/i

Uprzejmie proszę o ocenę załączonej pracy magisterskiej studenta:

Imię i nazwisko:

Tytuł pracy:

Egzamin dyplomowy przewiduje się w dniu

Promotor:

RECENZJA PRACY MAGISTERSKIEJ

I. OCENA KONCEPCJI PRACY (każdy element oceniamy w skali od 0 do 5 pkt)

		Ocena w pkt.
1.	Sformułowanie celu/-ów pracy	
2.	Układ i struktura pracy	
3.	Sformułowanie problemu i hipotez badawczych	
4.	Trafność doboru metod i narzędzi badawczych	
5.	Nowatorstwo i oryginalność ujęcia problemu	
<i>Łącznie max. 25 pkt.</i>		

II. OCENA ŹRÓDEŁ INFORMACJI (każdy element oceniamy w skali od 0 do 5 pkt)

		Ocena w pkt.
1.	Dobór literatury (odpowiednia ilość, adekwatność do podjętego tematu)	
2.	Zakres wykorzystania wtórnych danych empirycznych oraz krytyczna postawa wobec nich	
3.	Zakres wykorzystania pierwotnych danych empirycznych oraz krytyczna postawa wobec nich	
4.	Przebieg/organizacja procesu badań własnych	
5.	Warsztat analityczny i umiejętności metodyczne	
<i>Łącznie max. 25 pkt.</i>		

III. MERYTORYCZNA OCENA PRACY (każdy element oceniamy w skali od 0 do 5 pkt)

		Ocena w pkt.
1.	Poprawność rzeczowa (trafność rozumowania, poziom wiedzy, umiejętność opracowywania i przedstawiania osiągnięć naukowych, dążenie do poznania prawdy, dokładność i pewność ustaleń, unikanie tendencyjności)	
2.	Poprawność metodologiczna (dążenie do poznania istoty jakiegoś zjawiska, poprawność naukowa i terminologiczna, poprawne wykorzystanie przyjętych metod i narzędzi badawczych)	
3.	Zgodność treści pracy z tematem pracy	
4.	Weryfikacja hipotez badawczych i umiejętność formułowania wniosków i uzasadnienia twierdzeń	
5.	Umiejętność prezentacji i interpretacji wyników badań	
6.	Walory praktyczne, możliwość implementacji	
7.	Poziom studiów literaturowych i stopień ich wykorzystania w procesie wnioskowania.	

Łącznie max. 35 pkt.

IV. OCENA REDAKCJI PRACY (każdy element oceniamy w skali od 0 do 5 pkt)

		Ocena w pkt.
1.	Poprawność językowa i technika pisania (analiza stylu wypowiedzi, zrozumiałość, ścisłość, dokładność, przejrzystość, poprawność argumentowania)	
2.	Redakcja przypisów i odsyłaczy, spisy treści	
3.	Poprawność edycji, składu tekstu i graficznej prezentacji danych itp.	
<i>Łącznie max. 15 pkt.</i>		

Suma punktów I - IV:

V. UZASADNIENIE I INNE UWAGI OCENIAJĄCE PRACĘ (pole obowiązkowe)

VI. OCENA KOŃCOWA (bdb, db pl, db, dst pl, dst, nd)

Legenda:

91-100	bdb
81-90	db pl
71-80	db
61-70	dst pl
51-60	dst
0-50	nd

miejsowość,

Podpis

Promotora/Recenzenta.....